

Zyza O.O.

FAIRNESS IN THE SOCIALLY RESPONSIBLE ENTREPRENEUR VALUES SYSTEM

The main entrepreneur's values systems - personal, professional and social - are presented in the article. The necessity of their common interaction is proved. A number of economic approaches to fairness are considered. It is defined, how fairness should be shown in the socially responsible entrepreneur's values systems.

Keywords: social responsibility, entrepreneur, values, values system, fairness.

Зыза Е.А.

СПРАВЕДЛИВОСТЬ В СИСТЕМЕ ЦЕННОСТЕЙ СОЦИАЛЬНО ОТВЕТСТВЕННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ

В статье приведены основные системы ценностей предпринимателя - личные, профессиональные и социальные, доказана необходимость их единого взаимодействия. Рассмотрен ряд экономических подходов к справедливости. Определено, каким образом должна проявляться справедливость в системе ценностей социально ответственного предпринимателя.

Ключевые слова: социальная ответственность, предприниматель, ценности, система ценностей, справедливость.

УДК 304.44+353

Кабачек В. В.
м. Харків, Україна

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИСТОСУВАНСТВА У ПЕРШІ РОКИ ПІСЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ РАДЯНСЬКОГО РЕЖИМУ: НА ПРИКЛАДІ КЕРІВНИЦТВА ОБ'ЄДНАННЯ «ДУНСУКНО» (ЗАМАТЕРІАЛАМИ ДПУ)

Конформізм або пристосуванство, з досить давніх часів є важливою рисою суспільного життя. Його феномен вже давно став предметом численних досліджень – як вітчизняних, так і зарубіжних науковців [див., напр.: 1, 5-10].

Варто відзначити, що подібна поведінка має досить тривалі історичні прецеденти. Зрозуміло, різка зміна політичного режиму тягне за собою відповідні зміни у поведінці суб'єктів, що продовжують своє існування у нових історичних умовах. З цієї точки зору

певний інтерес представляє аналіз поведінки представників різних соціальних груп в екстремальних умовах 1923 р. – часу, коли щойно завершилася перемогою більшовиків кровопролитна громадянська війна; як відповідь на гостру економічну і політичну кризу, більшовицьке керівництво запропонувало нову економічну політику, що передбачала часткове відродження ринкових відносин, що також вимагало від господарників певної переорієнтації. Пристосування промисловості до умов непу передбачало відмову держави від марнотратних зусиль по утриманню націоналізованих підприємств. Більшість з них підлягали здачі в оренду, консервації або ліквідації. Найбільш важливі фабрики та заводи залишалися у безпосередньому управлінні державою, проте вони знімалися з держпостачання і об'єднувалися у госпрозрахункові трести республіканського та всеросійського (згодом всесоюзного) або місцевого рівня.

Серед таких місцевих державних госпрозрахункових промислових об'єднань Подільської губернії найбільш потужним за обсягами виробництва і кількістю працівників був трест «Дунсукно», що об'єднував суконні фабрики т.зв. «Дунаївецького куща» (розташовані у містечці Дунаївці). Перипетії, пов'язані із утворенням, діяльністю та реорганізацією (виходом на рівень республіканського тресту) цього об'єднання свого часу були предметом історичної розвідки [докл. див.: 4]. У 1923 р. через низку об'єктивних та суб'єктивних причин вказане об'єднання потрапило у досить скрутне становище (на тлі загальної «кризи збуту»), через що зросла заборгованість по заробітній платі, а це, в свою чергу, призвело до хвилювань серед робітників підприємств об'єднання, які ледве не вилилися у страйк (його вдалося запобігти лише завдяки втручанням окружного комітету РКП(б), представник якого привселюдно пообіцяв погасити заборгованість у найкоротший термін).

Вказані події стали приводом до того, що ситуація на «Дунсукні» стала об'єктом прискіпливої уваги з боку різноманітних керівних та контролюючих органів (УРНГ, РСІ та ін.). Серед них, зрозуміло, відповідно до тогочасних реалій, були і органи ДПУ, акцент у діяльності яких, як відомо, з переходом до непу змістився з виконання карної функції на спостережні [докл. див.: 2]. Матеріали цих різноманітних комісій збереглися в окремій архівній справі [3]. З точки зору поставленого питання особливий інтерес становлять саме оперативні зведення агентури ДПУ щодо настроїв ключових осіб об'єднання – керівництва фабрик, профспілки, неформальних лідерів робітників.

За коротенькими характеристиками постають живі люди. Зрозуміло, варто зважати на вірогідний суб'єктивізм автора довідки, проте помітно, що він намагається триматися об'єктивності і не слідувати поверхньо панівним ідеологічним настановам. Зокрема,

керівника об'єднання Шора, що під час громадянської служив у червоній кінноті, охарактеризовано як людину, яка «більш здатна командувати ескадроном, ніж керувати виробництвом». А ось – два представники інтелігенції, що до революції закінчили КПІ, працювали інженерами, а тепер – заступниками директорів фабрик. Обидва, до речі, демонструють певний конформізм, але з різних морально-етичних мотивів. Якщо перший з них, за словами агента ДПУ, «справжній знавець справи», який при цьому досить скептично ставиться до більшовицьких гасел, проте співробітничав з ними, оскільки більшовики проголосили курс на відродження виробництва, то у характеристиці другого – інші мотиви. Він не так добре, як його колега, орієнтується у виробництві, проте збирається вступати до лав РКП(б) «з кар'єристських міркувань». Чи, наприклад, інша «пара» - колишні власники фабрик, що за браком кваліфікованих кадрів призначені до керівництва ними у якості директорів. Один з них не в змозі підтримувати нормальну дисципліну на довіреному йому підприємстві, бо «надто заляканий робітниками», які при новій владі відчують себе господарями становища і намагаються вимістити старі образи на колишньому власнику. Натомість другий намагається пристосуватися до непевських реалій по-іншому – «мріє про банкрутство власної фабрики» і сам докладає зусиль для цього з тим, щоб згодом «взяти її в оренду» - тобто стати підприємцем-непманом ціною банкрутства державного підприємства. [3, арк. 6-12]

Не менш яскравими мазками змальовано і робітників. Ось один з них, революційною хвилею піднесений на посаду заступника директора фабрики. Він користується беззаперечним авторитетом у робітників (як «свій»), а нестачу теоретичних знань хоча б частково компенсує великим виробничим досвідом. А ось зовсім інші типажі – керівники губвідділу профспілки текстильників Костицький (колишній) і Кофман (нинішній). Перший розтринькав гроші з профспілкового фонду, ще й залишився винним союзу близько 800 крб. сріблом і розшукується міліцією. А другий – такий собі 21-річний молодик, який повністю втратив авторитет, бо «кожного дня обіцяє виплату зарплати», а потім – просто ховається від робітників, замість того, щоб ставити питання перед адміністрацією. Натомість за таких умов знайшлися і неформальні лідери – організатори страйку. Ними виявилися зовсім не якісь «контрреволюціонери», а робітники з великим стажем, до речі – рядові члени більшовицької партії. В даному випадку маємо справу як раз з прикладом нонконформізму. Цікава і рекомендація ДПУ – призначити одно з них профспілковим лідером. [3, арк. 7-9]

Як бачимо, прояви конформізму на початку 1920-х рр. різнилися як у представників різних соціальних груп, так і за мотивацією. Відтак, варто вести мову про різні ціннісні орієнтири, що й обумовлювали різні морально-етичні аспекти конформізму.

Список літератури: 1. Бобрук А. М. Політична мімікрія: визначення сутності в сучасному науковому дискурсі. / А. М. Бобрук // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2013. – Вип. 60. – С. 553-558. – Реж. доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2013_60_90. 2. ВЧК и начало нэпа: архив. док. // Свободная мысль – XXI. – 2000. – № 4. – С. 114 – 128. 3. Доповідь з характеристикою політико-економічного становища Дунаївецьких суконних фабрик і характеристика на працівників фабрик; наказ Подільської губінспектури РСІ; проект щодо концентрації Дунаївецьких суконних фабрик. // Вінницький облдержархів. Ф. Р-295. Оп. 8. Спр. 49. 4. Кабачек В.В. Історія промислового об'єднання «Дунсукно» (1921-1925) як відображення проблем місцевої державної промисловості часів непу. / В.В.Кабачек // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Зб. наук. праць. Тематичний випуск «Актуальні проблеми історії України». – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. - № 24. – С. 59 – 69. 5. Кули Ч. Человеческая природа и социальный порядок: [пер с англ.] / Ч. Кули. – М.: Идея-Пресс, 2000. – 210 с. 6. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс. – СПб.: Питер, 1997. – 688 с. 7. Мертон Р.К. Социальная теория и социальная структура / Р.К. Мертон. — М.: АСТ, 2006. — 873 с. 8. Парсонс Т. Система современных обществ / Пер с англ. Л. А.Седова, А.Д. Ковалева / Под ред М.С.Ковалевой. — М.: Аспект Пресс, 1998. — 270 с. 9. Розенберг Н.В. Конформизм как социальный феномен / Н.В. Розенберг, И.А. Ушкина // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. – 2014. – № 3 (31). – С. 142 – 150. 10. Скоробагатська О. Феномен конформізму в контексті проблеми ефективності адміністративного управління. / О Скоробагатська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2017. - № 4 (68). – С. 259-271. – Реж. доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2017_4_25

Bibliography (transliterated): 1. Bobruk A. M. Polity`chna mimikriya: vy`znachennya sutnosti v suchasnomu naukovomu dy`skursi. / A. M. Bobruk // Derzhava i pravo. Yury`dy`chni i polity`chni nauky`. – 2013. – Vy`p. 60. – P. 553 – 558. – Rezh. dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2013_60_90. 2. VChK y` nachalo ntpa: arxy`v. dok. // Svobodnaya mysl` – XXI. – 2000. – # 4. – P. 114 – 128. 3. Dopovid` z khaktery`sty`koyu polity`koekonomichnogo stanovy`shha Dunayivecz`ky`x sukonny`x fabry`k i khaktery`sty`ka na pracivny`kiv fabry`k; nakaz Podil`s`koyi gubinspektury` RSI; proekt shhodo koncentraciyi Dunayivecz`ky`x sukonny`x fabry`k. // Vinny`cz`ky`j oblderzharxiv. F. R-295. Op. 8. Spr. 49. 4. Kabachek V. V. Istoriya promy`slovogo ob'yednannya «Dunsukno» (1921-1925) yak vidobrazhennya problem miscevoyi derzhavnoyi promy`slovosti chasiv nepu. / V.V. Kabachek // Visny`k Nacional`nogo texnichnogo universy`tetu «Xarkivs`ky`j politexnichny`j insty`tut». Zb. nauk. prac`. Tematy`chny`j vy`pusk «Aktual`ni problemy` istoriyi Ukrayiny`». – Xarkiv: NTU

«ХРІ». – 2012. - # 24. – Р. 59 – 69. 5. Kuly`, Ch. Chelovecheskaya pry`roda y` socy`al`nyj poryadok: [per s angl.] / Ch. Kuly`. – М.: Y`deya-Press, 2000. – 210 p. 6. Majers, D. Socy`al`naya psy`hology`ya / D. Majers. – SPb.: Py`ter, 1997. – 688 p. 7. Merton R.K. Socy`al`naya teory`ya y` socy`al`naya struktura / R. K. Merton. — М.: AST, 2006. — 873 p. 8. Parsons T. Sy`stema sovremennykh obshhestv / Per s angl. L. A. Sedova, A.D. Kovaleva / Pod red M.S.Kovalevoj. — М.: Aspekt Press, 1998. — 270 p. 9. Rozenberg, N.V. Konformy`zm kak socy`al`nyj fenomen / N.V. Rozenberg, Y`.A. Ushky`na // Y`zvesty`ya vysshyx` uchebnyx` zavedeny`j. Povolzhsky`j regy`on. Obshhestvennye nauky`. – 2014. – # 3 (31). – S. 142–150. 10. Skorobagats`ka O. Fenomen konformizmu v konteksti problemy` efekty`vnosti administraty`vnogo upravlinnya. / O. Skorobagats`ka // Pedagogichni nauky`: teoriya, istoriya, innovacijni texnologiyi. – 2017. - # 4 (68). – Р. 259 – 271. – Rezh. dostup: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2017_4_25

Кабачек В. В.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИСТОСУВАНСТВА У ПЕРШІ РОКИ ПІСЛЯ
ВСТАНОВЛЕННЯ РАДЯНСЬКОГО РЕЖИМУ: НА ПРИКЛАДІ КЕРІВНИЦТВА
ОБ'ЄДНАННЯ «ДУНСУКНО» (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДПУ).

Дана стаття присвячена морально-етичним аспектам конформізму. Як приклад використано характеристики лідерів (формальних і неформальних) місцевого промислового об'єднання «Дунсукно» за матеріалами ДПУ.

Ключові слова: конформізм, мотивація, об'єднання «Дунсукно», неп, матеріали ДПУ.

Kabachek V. V.

MORAL AND ETHICAL ASPECTS OF CONFORMISM IN THE FIRST YEARS OF THE
SOVIET REGIME: ON THE EXAMPLE OF THE MANAGEMENT OF THE ASSOCIATION
"DUNSUKNO" (ON THE MATERIALS OF THE DPU)

This article is devoted to the moral and ethical aspects of conformism. As an example the characteristics of the leaders (formal and informal) of the local industrial association "Dunsukno" according to the DPU used it.

Key words: conformism, motivation, Dunsukno association, NEP, DPU materials.

Кабачек В. В.

МОРАЛЬНО-ЭТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИСПОСОБЛЕННОСТИ В ПЕРВЫЕ ГОДЫ ПОСЛЕ УСТАНОВЛЕНИЯ СОВЕТСКОГО РЕЖИМА НА ПРИМЕРЕ РУКОВОДСТВА ОБЪЕДИНЕНИЯ «ДУНСУКНО» (ПО МАТЕРИАЛАМ ГПУ)

Данная статья посвящена морально-этическим проблемам конформизма. Как пример использованы характеристики лидеров (формальных и неформальных) местного промышленного объединения «Дунсукно» по материалам ГПУ.

Ключевые слова: конформизм, мотивация, объединение «Дунсукно», неп, материалы ДПУ.

УДК 159.9.07

Книш А. Є., Терещенко К. Р.

м. Харків, Україна

ПЕРФЕКЦІОНІЗМ В ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДИХ ВИКЛАДАЧІВ

В сучасній системі вищої освіти пред'являються високі вимоги як до професійної діяльності, так і до особистості викладачів. Підвищуються вимоги до кваліфікації, з метою оптимізації кадрів, зростаючий обсяг навчального навантаження спонукають викладачів вузів вдосконалювати та розвивати свою особистість, щоб мати можливість підлаштовуватися під постійно мінливі стандарти діяльності. Саме тому особливого значення набуває вивчення факторів, які можуть зумовлювати схильність до саморозвитку та самовдосконалення у педагогів, або ж навпаки негативно сприяти на професійні якості молодого викладача. Одним з таких факторів вважається феномен перфекціонізму, що передбачає прагнення суб'єкта до досконалості у всіх аспектах свого життя.

Перфекціонізм - це риса, яка робить життя нескінченною картою звіту про досягнення або зовнішній вигляд. Перфекціонізм може бути здоровим чи нездоровим. В першому випадку він може допомагати людині самотивуватися, долати різні життєві негаразди та досягати успіху. Що стосується другого фактору це може бути впевнений шлях до невдач. Перфекціонізм обумовлений, перш за все, внутрішнім тиском, таким як бажання уникнути невдач або суворого судження. Існує, ймовірно, соціальна складова, тому що перфекціоністські тенденції значно зросли серед молоді за останні 30 років, незалежно від статі або культури [1].